

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA
ELMİN İNKİŞAFI FONDU**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Elmin İnkişafı Fondunun Gənc alim və mütəxəssislərin
4-cü birgə “Mənim ilk qrantım” müsabiqəsinin
(EİF/GAM-4-BGM-GİN-2017-3(29)) qalibi olmuş
layihənin yerinə yetirilməsi üzrə aralıq
(rüblük olaraq 1-ci mərhələ)
ELMİ-TEXNİKİ HESABAT**

Layihənin adı: **Müasir Azərbaycanda gənclərin sosial–psixoloji mənzərəsi**

Layihə rəhbərinin soyadı, adı və atasının adı: **İsmayılov Şahin Əmir oğlu**

Qrantın məbləği: **50000 manat**

Layihənin nömrəsi: **EİF/GAM-4-BGM-GİN-2017-3(29)-19/16/5-M-19**

Müqavilənin imzalanma tarixi: **13 aprel 2018 –ci il**

Qrant layihəsinin yerinə yetirilmə müddəti: **12 ay**

Layihənin icra müddəti (başlama və bitmə tarixi): **01 may 2018-ci il- 01 may
2019-cu il**

Layihənin I mərhələ üzrə (rüb) məbləği: _____

Hesabatda aşağıdakı məsələlər işıqlandırılmalıdır:

1 Layihənin həyata keçirilməsi üzrə cari rübdə yerinə yetirilmiş elmi işlər

(burada doldurulmalı)

Bu mərhələdə Beyləqan, Oğuz, Qəbələ və Gədəbəydə hər bölgə üzrə gənclərin həyatının sosial-psixoloji mənzərəsinin araşdırılması istiqamətində empirik təcrübəyə və müqayisəli yanaşmaya əsasən ilkin baza məlumatları əldə edilmişdir. Azərbaycanda gənclərin nəzərdə tutulan bölgələr üzrə psixoloji vəziyyətinin öyrənilməsi üçün çöhlətədqiqatları aparılmış, ilkin məlumatlar toplanılmış, eyni zamanda onları düşündürən sosial problemlərin vacib istiqamətləri araşdırılmışdır. Birinci mərhələdə həm də təhlil edilən mövzu ətrafında bukletlər hazırlanaraq tamamlanmışdır.

Bu gün ölkəmizdə gənclər üçün müxtəlif istirahət və sağlamlıq guşələri yaradılmışdır. Həm sosial, həm də psixoloji cəhətdən indiki gənclik on il əvvəlki dövrlə müqayisədə əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etmişdir. Ancaq müxtəlif sosio-mədəni transformasiyalar psixoloji baxımdan gənclərimizin dünyagörüşündə fərqli meyilləri də üzə çıxarır. Gənclərin bəzən müxtəlif təsirlərə məruz qalması səbəbləri rastlaşdıqları sosial-psixoloji hadisələr onlarda mənəvi boşluq yaradan amillər bu mərhələdə sosioloji sorğunun öyrənəcəyi məqsədlər sırasına daxil edilərək sosioloji sorğu anketi tərtib edilmişdir. Həmçinin, maarifləndirmə üzrə keçiriləcək seminarın elmi-metodoloji bazası yaradılmış, layihənin icrası üçün elmi seminarların keçiriləcəyi auditoriya müəyyənlanmış, həmçinin seminar materialları hazırlanmışdır. Bu mərhələdə tədqiqatın əhəmiyyətini daha da dərinləşdirmək məqsədilə fokus-qruplar keçirilmişdir. Hər bölgə üzrə keçirilən fokus-qruplarda yaş, cins, peşə və s. demoqrafik göstəricilər nəzərə alınmaqla otuzə yaxın fokus-qrup iştirakçı seçilmiş və təcrübəli moderatorlar vasitəsilə fokus qrup həyata keçirilmişdir. Bu zaman alınan nəticələr təhlil edilərək tədqiqatın növbəti mərhələsində keçiriləcək sosioloji sorğunun reprezentativliyinə tətbiq edilməsi məqsədi daşıyır. Azərbaycanda gənclər üçün müasir dövrdə mənfi psixoloji təəssürat yaradacaq amillərin təfərrüatları fərqlidir. Müasir gəncliyin sosial psixoloji durumunu öyrənmək, bu istiqamətdə dövlət siyasətini onlara maarifləndirmə yolu ilə çatdırmaq, milli və beynəlxalq qanunvericilikdə olan maddələr haqqında məlumatlandırmaq

istiqlamətində təlim materialları da hazırlanmışdır. Tədqiqat prosesində hazırlanacaq və nəşr ediləcək kitabın mənbəşünaslıq bazası toplanılmış, mövzunun aktuallığı əsaslandırılmışdır. Eyni zamanda, burada müasir elmi mənbələrə istinadla yanaşı, müqayisəli metodlar da seçilmişdir. Tədqiqatda həlledici məsələ olaraq sosioloji sorğunu əhatəli tərtib etmək qoyulan suallarla gənclərin üzləşdikləri mənəvi-psixoloji, sosial-iqtisadi faktorların daxil edilməsi nəzərə alınmışdır. Belə ki, bu mərhələdə dərinləşmiş intervülərlər aparılmış, hər rayon üzrə çöl tədqiqatlarının ilkin nəticələri analiz edilərək ilkin material bazasına daxil edilmişdir.

Cəmiyyətin sosial siyasi və mədəni həyatında gənclərin fəaliyyəti həmişə xüsusi əhəmiyyətə malik olmuşdur. Müasir dövrdə Qloballaşma və antiqloballaşma hərəkatlarının da önündə məhz gənclərin fəaliyyətini daha aydın görürük. Bu gün gənclər öz fəaliyyətlərində təşkilatlanmış formada çalışmalı, milli dövlətçilik ənənələrimiz və milli dəyərlərimizin qorunması istiqamətində fəaliyyətlərini daha da gücləndirməlidir. Bu da onların daha da məqsədyönlü fəaliyyət göstərmələrinə və daha da təşkilatlanmış formada çalışmalarına səbəb olur. Bu istiqamətdə milli-mənəvi dəyərlərimizin də gənclərimizin həyatında rolunun üzə çıxarılması bunların qlobal proseslərlərdə bugünkü vəziyyəti əsas prioritetlərdəndir. “Öz hüquqlarını bilsin” şüarı altında müəyyən qanunlardan seçmələr də tərtib edilərək layihənin sonrakı mərhələsi üçün icra ediləcək işlərin planına daxil edilmişdir. Layihənin ilkin mərhələsi çərçivəsində sosioloji sorğunun sualları tərtib edilmiş və representativliyə cavab verəcək tədqiqat aparılması üçün məlumat bazası yaradılaraq, seçmə üsulu müəyyən edilmişdir. Azərbaycan gəncliyinin sosial- psixoloji problemlərin öyrənilməsi bu gün daha aktualdır. Gənclərin yaşadıkları psixoloji baryerləri dəf etməsi həm də onların öz hüquqlarını yaxşı bilmələri, qanunvericilik normalarını mənimsəmələrindən asılıdır. Layihə çərçivəsində keçirilən ilkin görüş və panel tədqiqatlarımız göstərir ki, regionlarımızda gənclərlə maarifləndirmə işləri

1. Davamlı olaraq aparılmalıdır
2. Sosioloji tədqiqat metodları ilə əhatə olunmalıdır

3. Elmi əsaslara söykənməlidir.

2 Layihənin həyata keçirilməsi üzrə planda nəzərdə tutulmuş işlərin yerinə yetirilmə dərəcəsi (cari rüb üçün, faizlə qiymətləndirməli)

(burada doldurmalı)

Sosioloji sorğu anketinin tərtib edilməsi başa çatmış, seçmə üsulları və metodikası, eyni zamanda tədqiqatın vəzifələrinin onlara uyğunluq dərəcəsi aydınlaşdırılmışdır. Kitabın giriş hissəsi hazırlanaraq mövzunun aktuallığı əsaslandırılmışdır.

Bölgələrə ilkin səfərlər və auditoriyanın müəyyən edilməsi işləri 100%, ilkin materialların toplanılması və məlumat bazasının yaradılması 90%, sorğu anketinin tərtib edilməsi 95%, hüquqi və milli mənəvi marifləndirmə işləri üzrə materialların tərtib edilməsi 95%, bukletlər və elvə məlumatlandırma vəsaitlərinin hazırlanması işləri 80%, kitabın yazılması işi 10% yerinə yetirilmişdir.

3 Hesabat dövründə alınmış **elmi nəticələr**, onların yenilik dərəcəsi

(burada doldurmalı) İlk dəfə olaraq bu layihə çərçivəsində aparılan araşdırma nəticəsində gənclərlə bağlı aşağıdakı elmi yeniliklər əldə edilmişdir. Gənclərin *(sözügedən bölgələr üzrə statistik məlumatları toplanılmış*

Layihənin ilkin mərhələsinə uyğun olaraq, bir yaş mərhələsindən digərinə keçid dövrünün sosial və psixoloji dəyişikliklərin öyrənilməsi istiqamətində birbaşa sorğu metodlarının seçimi ilə yanaşı, digər yaş qrupunun da məsələyə münasibətinin araşdırılması prosesi xeyli məlum olmayan faktları üzə çıxarmışdır ki, bunlar da sorğu anketində nəzərə alınmış.

Tədqiqatda gənclərin problemlərinin öyrənilməsi ailə institutu, məktəb və sosial peşə yönümü təsisatlar kontekstində götürülür. Təsadüfi seçmə metodikası əsasında aparılacaq sosioloji sorğunun reprezentativliyinin təmin edilməsi məqsədilə müşahidə metodunda istifadə edilərək ilkin panel tədqiqatları aparılmış, və bunlar anket suallarında

öz əksini tapmışdır.

Gənclərin maarifləndirilməsi istiqamətində mövzuların elmi-nəzəri və ideoloji əsasları hazırlanmışdır. Gənclərin problemlərinin öyrənilməsi üzrə aparılacaq sosioloji tədqiqatların elmi-metodoloji əsasları hazırlanmış, seçmə addımı müəyyənləşdirilmişdir.

Sorğu aparılacaq kontingentin demoqrafik göstəriciləri tərtib edilərək zəruri məlumat bazasına daxil edilmişdir.

Layihənin məqsədlərinə cavab verəcək vəzifələrin nəzəri əsasları formalaşdırılaraq işin ilkin mərhələsinə yekun vurulmuşdur.

4 Layihənin yerinə yetirilməsi zamanı istifadə olunan üsul və yanaşmalar

(burada doldurmalı)

Layihənin həyata keçirilməsində tətbiq edilən məntiqilik, ardıcılıq, davamlılıq, sistemlilik, yanaşmalarla layihənin vəzifələrindən irəli gələn məsələlər, həmçinin sosioloji araşdırma, ümumməntiqi (induksiya, deduksiya), müqayisəli yanaşma üsulları ilə layihənin ilkin mərhələsi üçün nəzərdə tutulan işlər yerinə yetirildi. Vacib elmi üsullardan birisi də problemin geniş təfərrüatları ətrafında analitik təhlilin qurulması, metodoloji bazanın yaradılmasıdır. Eyni zamanda tədqiqatın məqsədlərinə müvafiq olaraq sosioloji tədqiqatın elmi- metodoloji aspektləri müəyyənləşdirilmişdir.

5 Layihə üzrə elmi nəşrlər (məqalələr, monoqrafiyalar, icmallar, konfrans materialları, tezislər) (dərc olunmuş, çapa qəbul olunmuş və çapa göndərilmişləri ayrılıqda qeyd etməklə) *(surətlərini əlavə etməli!)*

(burada doldurmalı)

Layihənin bu mərhələsi üzrə bir tezis hazırlanıb çapa göndərilmiş və yerlərdə keçiriləcək konfrans üçün bukletlər hazırlanmışdır. Həmçinin, növbəti mərhələlərdə hazırlanacaq kitabın mündəricatı və girişi hazırlanaraq tamamlanmışdır. Layihənin məqsədlərinə uyğun olaraq, Azərbaycanda müasir gəncliyin sosial-psixoloji problemlərini həllinin araşdırılması istiqamətində istifadə ediləcək elmi-metodologiya müəyyənləşmişdir. Bir tezis yerli dərgidə, digər bir tezisimiz nəşr üçün xarici ölkədə çapa qəbul edilmişdir.

6	<p>İxtira və patentlər, səmərələşdirici təkliflər</p>
	<p><i>(burada doldurmalı)</i></p> <p>Aparılan ilkin müşahidə və analiz metodlarından bu nəticəyə gəlirik ki, yerli təşkilatlar ilk növbədə regionlarda gənclərlə bağlı problemlərin öyrənilməsi işinə diqqəti artırmalıdırlar.</p>
7	<p>Layihə üzrə ezamiyyətlər</p>
	<p><i>(burada doldurmalı)</i></p> <p>Layihə üzrə layihə rəhbəri sosioloq və ekspertlərdən ibarət işçi qrup formalaşdırılmış, Daşkəsən, Beyləqan, Oğuz və Qəbələ üzrə səfərlər edilmişdir. Ezamiyyələr zamanı başlıca məqsəd ilkin materialların toplanması və yerlərdə problemin öyrənilməsi səviyyəsinin metodoloji araşdırılmasını və dərinləşmiş intervüləri əhatə etmişdir.</p>
8	<p>Layihə üzrə elmi ekspedisiyalarda iştirak</p>
	<p><i>(burada doldurmalı)</i></p> <p>Beyləqan, Oğuz, Qəbələ və Daşkəsən bölgələrinə elmi ekspedisiyalar təşkil edilmiş, bu səfərlərdə problemin həllinə yönələn işçi qrupları formalaşdırılmışdır.</p>
9	<p>Layihə üzrə digər tədbirlərdə iştirak</p>
	<p><i>(burada doldurmalı)</i></p> <p>Gənclərin sosial drumuna yönələn seminarlarda iştirak edilmiş, həmin seminarlarda səslənən təklif və rəylər ümumiləşdirilərək nəzərə alınmışdır</p>
10	<p>Layihə mövzusu üzrə elmi məruzələr (seminarlar, konfranslar, dəyirmi masalar və s. çıxışlar)</p>
	<p><i>(burada doldurmalı)</i></p> <p>Layihə rəhbəri olaraq üç elmi konfransda iştirak və çıxış etmiş və bir seminarda məruzə söyləmişəm.</p>

11	Layihə üzrə əldə olunmuş cihaz, avadanlıq və qurğular, mal və materiallar
	<i>(burada doldurmalı)</i>
12	Yerli həmkarlarla əlaqələr
	<i>(burada doldurmalı)</i> Daşkəsən, Beyləqan, Oğuz və Qəbələ rayonlarının Gənclər və idaman idarələri, həmçinin ictimai və digər dövlət qurumları ilə birbaşa əlaqələr qurulmuş, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müvafiq institut və şöbələri, həmçinin müstəqil ekspertlərlə fikir mübadiləsi aparılmışdır.
13	Xarici həmkarlarla əlaqələr
	<i>(burada doldurmalı)</i>
14	Layihə mövzusu üzrə kadr hazırlığı
	<i>(burada doldurmalı)</i> Layihənin əsas ana xəttini həm də sosioloji tədqiqat təşkil etdiyindən otuz nəfərə yaxın interver hazırlığı aparılmış, onlara treninlər keçirilmişdir. Eyni zamanda hüquqşünas sosioloqdan ibarət işçi heyət yaradılmışdır. Hər bölgə üzrə Supervayzerlər təyin edilmiş, onların təlimatları tərtib edilmişdir.
15	Sərgilərdə iştirak
	<i>(burada doldurmalı)</i>
16	Təcrübəartırmada iştirak və təcrübə mübadiləsi
	<i>(burada doldurmalı)</i>
17	Layihə mövzusu ilə bağlı elmi-kütləvi nəşrlər, kütləvi informasiya vasitələrində çıxışlar, yeni yaradılmış internet səhifələri və s.

(burada doldurmalı)

Nəşri nəzərdə tutulan kitabın hazırlanması istiqamətində məqsəd və vəzifələr müəyyənləşdirilərək aparılacaq sosialoji sorğu ilə uzlaşdırılması təmin edilmişdir. Kitabın hazırlanması işləri davam edir və növbəti mərhələdə yerinə yetiriləcəkdir. Bu mərhələdə həm də afişalar, banerlər hazırlanmış, gənclərlə elmi diskussiyalarda paylanacaq məlumat xarakterli kitabçalar və bukletlər tərtib edilmişdir. İnternet səhifəsinin yaradılması istiqamətində işlərin ilkin texniki səviyyəsi başa çatmışdır.

Layihə rəhbərinin imzası _____ İsmayılov Şahin Əmir oğlu

Tarix _____

QEYD: bütün hallarda uyğun olan bəndlər doldurulmalıdır.